

Projekt jest skupiony na pracach renesansowego uczonego Jeana Thenauda (ok. 1480-ok. 1542), pisarza, nadwornego astrologa, kabalisty i historiografa w służbie Ludwiki Sabaudzkiej (1476-1531) i jej syna, króla Francji Franciszka I (1494-1547). Twierdzi się, że Thenaud odegrał główną rolę w popularyzacji dzieł Lukiana z Samosat we Francji, jako pierwszy przetłumaczył i zaadaptował na język francuski dla rodziny królewskiej jego *Historię prawdziwą* i *Ikaromenippos*. Dzieła Lukiana szybko stały się głównym wzorem satyry we wczesnonowożytnej Europie, niewyczerpanym źródłem inspiracji dla najśłynniejszych mistrzów literatury światowej, od François Rabelais'go po Jonathana Swifta. Ponieważ Lukian wyśmiewa wszystkie szkoły filozoficzne i religie, wcześniej zaczęto go kojarzyć z ateizmem. Stawka badania recepcji Lukiana w dziele wysokiego rangą nadwornego astrologa jest więc wysoka.

Chociaż istnieje wiele badań nad losami Lukiana w okresie europejskiego renesansu, Thenaud został niemal całkowicie zapomniany. Poza kilkoma artykułami i pracą zbiorową nie istnieje żadna monografia, a wiele z jego dzieł zachowało się w formie rękopisów. Jego rękopisy były jednak zamawiane przez rodzinę królewską, zwłaszcza przez Franciszka I, wielkiego mecenasa humanizmu w renesansowej Francji. Thenaud był więc jednym z głównych propagatorów kultury antycznej we Francji, a zwłaszcza nurtu humanizmu, który zachęcał do poszukiwań intelektualnych i wolności od sztywnych postaw dogmatycznych. Z tego względu zasługuje on na dokładne przyjrzenie się jego dorobkowi. Niniejszy projekt ma na celu wypełnienie tej właśnie luki naukowej.

Dzieło Thenauda, człowieka renesansu, ma charakter encyklopedyczny, ale stwarza duże problemy interpretacyjne. Thenaud napisał relację z prawdziwej podróży do Ziemi Świętej (jego jedyne opublikowane dzieło), w której wymieszał relacje z miejsc, które rzeczywiście odwiedził, z opisami miejsc, o których przeczytał w świadectwach innych podróżników. W swoich fikcyjnych dziełach często wyśmiewał podróżników, którzy pisali na podstawie usłyszanych pogłosek, sam naraził się jednak na kpiny Rabelais'go z tego samego powodu. Sporządzał wykresy urodzeń i coroczne prognozy astrologiczne dla rodziny królewskiej, ale krytykował też astrologię jako niebezpieczną pseudonaukę. Napisał dwie pierwsze francuskie prace na temat kabały, ale w tych samych książkach odrzucił ją jako zwykły przesąd. Krytykował również zakony, choć sam był gwardianem w klasztorze franciszkańskim.

Sprzeczności te można wyjaśnić, jeśli weźmie się pod uwagę, że Thenaud rzeczywiście zastosował naukę Lukiana w swoim życiu i twórczości. Jak niemal wszyscy autorzy renesansowi, Thenaud nie był pisarzem niezależnym. Był duchownym, a także wychowawcą rodziny królewskiej. Pracując na zlecenie, pisząc traktaty, które czasem nie odzwierciedlały jego przekonań, Thenaud trafnie posługiwał się satyrą i ironią, aby stworzyć wewnętrzną przestrzeń dla tego rodzaju wątpliwości, które kojarzymy z nowoczesnością. Thenaud, choć niedogmatyczny i otwarty na nową wiedzę, akceptował sposób myślenia swojego czasu i miejsca: zachęcał do politycznego i religijnego konserwatyzmu.

W ciągu trzech lat KP planuje opublikować krytyczne wydanie rękopisu, zawierające znakomitą francuską adaptację dwóch dialogów Lukiana. Efektem projektu będą trzy artykuły w czasopiśmie zajmującym się badaniami nad renesansem, poświęcone szerszej tematyce związanej z życiem i działalnością tego nadwornego astrologa, które zostaną następnie przepracowane w końcowej monografii.